ורבי שמעון היא דדריש טעמא דקרא. לא פליגי אלא היכא דאיכא נפקותא כגון גבי חובל (ב) בנכד אלמנה וגבי לא יכבה לו נשים וה"ע משום האי טעמא שיימינן בדמזיק: **ורבי** תימא כי היכי דרבי מפיק בו'. פי' נקונטרס משום מילתא אחריתי קאמר ולא טעמא לזיבורית הוא וגראה לפרש דה"ק דלא תימא על כרחך טעמא דיותר ממה שהאיש רוצה לישא ליתא דחיישינן לחינא מדלא תקינו ליה רבנן כתובה מינה אם הקניטתו עד שגירשה:

משום חינא. פירש נקונטרס שיהיו האנשים נושאים מן בעיני הנשים וינשאו להם וקשה דנפרק הכותב (כתובות דף פד.) תנן ר' עקיבא אומר ינתנו לבושל שבהם ואיכא דמפרש בגמ' לכתובת אשה משום חינא ולפירוש הקונטרס לא הוה ליה למיקריה בושל דאדרבה האיש בושל שנריך למצוא חן בעיני האשה ונפרק גערה (שם דף נב:) וכפ"ק דקדושין (דף ג:) קחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תתנו לאנשים בשלמא בנו בידו אלא כתו מאי עביד לה אלמא יותר הבעל מולא ליטא אשה ממה שהאשה תמצא בעל ונעיל נמי יותר מהשאים רוצה לישא אשה רוצה לישא וגראה כפר"ח דפירש משום חינא שיהו הכל קופצין עליה לישאתה והכי איתא בהדיא בירושל' דפירקין (ג):

ממאן אילימא מיתמי מאי אירייא בו'. הכא לא שייך לשויי כדלעיל כתובת אשה אינטריכא ליה והוא הדין כל מילי דהא קתני מזקין בעידית ואית ספרים דגרסי הכי אילימא מיתמי והתנן אין נפרעין כו' ופירך אמזקין ובעל חוב:

בקבלן. פי' נקונטרס שהתפיסה בנו מטלטלין בכתובתה והיא מסרתן לידו בתולת קבלנות והחזירתן לבנו וקשה לאמרינן בגט פשוט (כ"ב דף קעד.) דהיכא דנשא ונתן ביד אין לו למלוה על הלוה כלום ושמא הייט שלקח המעות מיד המלוה ונתן ללוה אף על גב דמשמע התם דבלשון תליא מילתא שמא תרוייהו בעינן:

אלא למאן דאמר אי אית ליה משתעבד בו'. והכא מיירי בדלית ליה דמי אית ליה מזקין אמאי בעידית כיון שיש ממון ליתומין דאפילו מיירי בקטנים דלא מצי ערב לאשתעויי דינא בהדייהו מ"מ לא היה להם לגבות כי אם מן הזיבורית כיון דאית ליה נכסי ליתמי ובקונטרס פי' דהכא בדלית ליה דמי אית ליה הא קי"ל בגט פשוט (שם דף קעג.) המלוה תגירו על ידי ערב אין נפרעים מן הערב תחילה וקשה דהכא מיירי בקבלן: מלוה

[6]תניא בהדיא [1]מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי רבי ישמעאל רע"א [8]מיטב שדהו של מזיק ומיטב כרמו של מזיק [9]רבינא אמר לעולם מתני' ר"ע היא דאמר מדאורייתא בדמזיק שיימינן ור"ש היא [10]דדריש טעמא דקרא ומה טעם קאמר מה טעם הניזקין שמין להן בעידית מפני תיקון העולם דתניא אמר [11]ר"ש מפני מה אמרו הניזקין שמין להן בעידית מפני הגזלנים ומפני החמסנין כדי שיאמר אדם למה אני גוזל ולמה אני חומס למחר ב"ד יורדין לנכסי ונוטלין שדה נאה שלי וסומכים על מה שכתוב בתורה ומיטב כרמו ישלם לפיכך אמרו הניזקין שמין להן בעידית מפני מה אמרו בעל חוב בבינונית כדי שלא יראה אדם לחבירו שדה נאה ודירה נאה ויאמר אקפוץ ואלונו כדי שאגבנו בחובי לפיכך אמרו בע"ח בבינונית אלא מעתה יהא בזיבורית א"כ אתה נועל דלת בפני לווין כתובת אשה בזיבורית דברי ר' יהודה ר"מ אומר בבינונית אמר ר"ש מפני מה אמרו כתובת אשה בזיבורית [12]שיותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה לינשא [13]דבר אחר [2]אשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציאה אלא לרצונו מאי דבר אחר וכ"ת כי היכי דכי מפיק לה איהו תקינו לה רבנן כתובה מיניה כי נפקא איהי נמי ליתקני ליה רבנן כתובה מינה ת"ש אשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו אפשר דמשהי לה בגיטא: כתובת אשה בזיבורית: אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לא אמרן אלא מיתמי אבל מיניה דידיה בבינונית מיתמי מאי אירייא כתובת אשה אפילו כל מילי נמי דהא [14]תנן אין נפרעים מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית אלא לאו מיניה לעולם מיתמי וכתובת אשה איצטריכא ליה ס"ד אמינא [15]משום חינא אקילו רבנן גבה קמ"ל אמר רבא ת"ש ר"מ אומר כתובת אשה בבינונית ממאן אילימא מיתמי לית ליה לר"מ הא דתנן אין נפרעים מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית אלא לאו מיניה מכלל דרבנן סברי בזיבורית לא לעולם מיתמי ושאני כתובת אשה משום חינא אמר אביי ת"ש הניזקין שמין להן בעידית ובעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית ממאן אילימא מיתמי מאי אירייא כתובת אשה אפילו כל הני נמי אלא לאו מיניה אמר רב אחא בר יעקב הכא במאי עסקינן כגון שנעשה ערב לנזקי בנו לבעל חוב בנו ולכתובת כלתו והאי כי דיניה ניזקין ובעל חוב דמחיים גבו איהו נמי כי מגבי כמחיים מגבי כתובת אשה דלאחר מיתה גביא ולאחר מיתה ממאן גביא מיתמי איהו נמי כי מגבי כלאחר מיתה מגבי ותיפוק ליה דערב דכתובה לא משתעבד בקבלן הניחא למאן דאמר קבלן אף על גב דלית ליה נכסי ללוה משתעבד שפיר אלא למאן דאמר אי אית ליה משתעבד אי לית ליה לא משתעבד מאי איכא למימר איבעית אימא בדהוו ליה ואישתדוף ואיבעית אימא כל לגבי בריה שעבודי משעבד נפשיה [16]איתמר ערב דכתובה דברי הכל לא משתעבד קבלן

[3]**מפני תיקון העולם.** דלרבי עקיבא דמזיק שיימינן: **ורבי שמעון היא.** מתני' דקתני במידי דאורייתא מפני תיקון העולם רבי שמעון שהיה תלמיד של רבי עקיבא אמרה: **דדריש.** נמי בעלמא טעמא דקרא בכבא מציעא (דף קטו.) גבי לא תחבול בגד אלמנה (דברים כד) דקאמר עשירה ממשכנין אותה: **מפני תיקון העולם.** כדקתני בברייתא שיאמר אדם למה אני גחל כו': גזלן לא יהיה דמי חמסן יהיה דמי[4]: **יונאה לרצונה כו'.** על כרחה בעל מגרשה: **מאי דבר אחר.** היכי הוה טעמא לכתובה למיפקל בזיבורית: **וכ"ת.** כלומר מילתא אחריתי קאמר ולא טעמא לזיבורית הוא: **אפשר דמשכי לה.** ולא יהיב לה גיטא וכיון דלא אשהי מדעתיה גירשה: **אלא מיפמי.** כגון כתובת אלמנה: **משום חינא.** שיהו אנשים נושאין חן בעיני הנשים וינשאו להם: **ממאן.** קאמר כל הני דמתני': **אילימא מיתמי.** נזקין היכא דמית מזיק וגבי מיתמי מי גבי מעידית הא תנן אין נפרעים מנכסי יתומים אלא מזיבורית: **כגון שנעשה ערב כו'.** לעולם כתובה מיניה דידיה בבינונית וכולה מתני' בערב קמיירי שנעשה ערב לבנו לנזקו ולהלוואתו ולכתובת אשתו לפורעה בשבילו אם לא יפרעה ולא פרעה ומת ואתו וגבו מן הערב והכא ודאי אע"ג דלאו מיתמי גביא לא מגבינן לה אלא מזיבורית דהאי כי דייניה והאי כי דייניה: **נזקין וחוב.** דדייניהו ליפרע נמי מחיים של בן תבינתן אינה באה לגופקים על היתומים לפיכך כשנפרעים מן הערב נפרעים ממנו כדין שהיו נפרעים מן הבן אם היה בחיים והיו לו נכסים: **ממאן גביא.** אם היו לו לבן נכסים: **איהו נמי.** ערב: **לא משתעבד.** לפרוע דהכי פסקינן הלכתא לקמן בסמוך[5]: **בקבלן.** שנעשה עליה קבלן שהתפיסה בנו מטלטלין לכתובתה והיא מסרתן לידו בתולת קבלנות והחזירתן לבנו: **הניחא למ"ד.** בב"ב בגט פשוט[6]: **אית ליה נכסי ללוה.** בשעת הלואה דאיכא למימר עלייהו סמיך הערב הזה וגמר ושעבד נפשיה: **משתעבד.** ואם שטפו נהר אחרי כן נפרעין מן הערב: **מאי איכא למימר.** הא ודאי לית ליה נכסים לאותו הבן דאי הוו ליה נכסים לא היו פורעים מן הערב דתנן [7]המלוה את חבירו ע"י ערב לא יפרע מן הערב (תחילה) ומוקמינן לה יתבע מן הערב תחילה: **בדסוו.** נכסים לבן בשעת מלוה: **ואשתדוף.** השתא: **לגבי בריה.** בשביל בנו: **דברי הכל לא משתעבד.** מדלא דערב בעלמא הוא ועוד לאו מידי תקרה שלא הוציאה כלום משלה: קבלן

יא א מיי' פ"ח מהל' מקו ממון הל' כ ופ"ח הלכה י סמג עשין סו טושו"ע מ"מ סימן שפט סעי' ב וסי' תיט סעי' ח: **יב** ב מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' ח סמג עשין נ טושו"ע אה"ע סי' קיט סעיף ו:

תוספות רי"ד

היא הגרועה שבקרקעות כמו זו בורית: תניא א"ר שמעון בן אלעזר מפני מה אמרה תורה הניזקין שמין להן בעידית מפני הגזלנין והחמסנין כדי שיאמר אדם למה אני גוזל וחומס ולמחר ב"ד יורדים לנכסיי ונוטלים שדה נאה שלי וסומכין על מה שכתוב בתורה מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: ומפני מה אמרו חכמים ב"ח בבינונית כדי שלא יראה אדם דירה נאה לחבירו ויאמר אקפוץ ואלונו כדי שאגבנה בחובי: אלא מעתה יהא בזיבורית א"כ אתה נועל דלת בפני לוין: ומפני מה אמרו כתובת אשה בזיבורית דיותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא: וכתובת אשה בזיבורית אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן לא שנו אלא מיתמי אבל מיניה דידיה בבינונית: אמר רבינא ת"ש מעיקרא דתקנתין יותר ממה שהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא ואי ס"ד מיתמי האי משום דיתמי הוא תיובתא: איתמר ערב דכתובה דברי הכל לא מישתעבד:

מסורת הש"ס

(א) ב"ק ז. נמו'. (ב) [מתחילת הסוגיא עד כאן היא כולו בב"ק ז: ז.]. (ג) [קדושין מח: וש"נ]. (ד) [גר' הרי"ף והרא"ש ר"ש בן אלעזר אמר כשאלוהו פ' משפטים פימן סב איתא א"ר שמעון מפני וכו' ולפ"ז]. (ה) [יבמות קיג. מנוסת פו.]. (ו) יבמות קיב:. (ז) [לעיל מח: וש"נ]. (ח) לעיל לה. וש"נ. (ט) ב"ב קעד: ערכין כב:. (י) [ב"ק סב.]. (כ) [דף כ.]. (ל) [דף קעד:]. (מ) ב"ב קעג. (נ) [עי"ש תוס' מנוסת פד. ד"ה לכתובת].

תורה אור השלם

1. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא למ"ד כו' אבאי בעידית ביון בו'. ע' ב"ב דף מז ע"א תד"ה קבלן:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וד' שמעון וכו' גבי מוכל ב"ב ב"מ דף קטו:

מוסף רש"י

תניא בהדיא. דמן בעידית דקאמר ר"ע אמזיק קאי (ב"ק ז.). משום חינא. שיהא מן האנשים בעיני הנשים ליגשא להם (לעיל לה.) שיאמרו האנשים מן בעיני הנשים ויהיו נשאות להן שלא תהאנה להפסד כתובתן (כתובות פד. וכעי"ז שם צז:). ערב דכתובה דברי הכל לא משתעבד. דמלוה קא עביד לווזגם ולא מידי מחסר לה דהא לה יהיבי זוזי (ערכין כג:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com